

KELET.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPI LAP.

Előfizetési díj.
Videki postán vagy helyben házhoz hordva
Ezre évre 16 frt.
Félre 8 „
Negyedre 4 „
Egy órá helyben 1 frt 50 kr.
Egyes szám ára 7 kr.

Megjelen: mindennap, az ünnepeket követő napok kivételével.

Szerkesztői szállás:

Főttér 4-ik szám hová a lap szellemi részét illető közlemények címzendők.

AZ ÉRTÉKESB CÍKKEK DIJAZTATNAK.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Kiadó-hivatal:

Stein János könyvkereskedése, hová az előzetések és hirdetések küldendők.

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

„KELET”
politikai és közgazdasági napilap
hatodik évfolyam: harmadik évnegyedére.

A „Kelet” előfizetési ára:

Egy évre 16 frt.
Félre 8 frt.
Negyedre 4 „
Egy órá 1 frt 50 kr.
Egyes szám ára 7 kr.

megrendelések legcélszerűbben postai utvánnyal alólított könyvkereskedésbe küldendők.

Ilyet egyszerre beküldött előfizetés után sztelepeldánnyal szolgálunk.

STEIN JÁNOS,
a „Kelet” kiadója.

Kolozsvár, 1876 június 22.

(—n.) A magyar országgyűlésnek, mely ár nap előtt rövid időre elnapolta ülészeit, nehéz kérdések megoldása jutott röhöz.

végzél, melyet a parlamentben óriási öbbségben lévő szabadelvű párt és minisriuma maga elé tűzött, nem volt kevesb, mint kormányzatunk mondhatni minde ágainak reorganisatioja, pénzügyeink rendezése és ezeken felül oly kereskedelmiszervezés létrehozatala Ausztria és Magyarország közt, mely hazánk anyagi érdekek lehetőleg megfeleljen a nélkül, hogy függetlenségünket kockáztatná.

ennyiben felett meg a ministerium és többség feladatának, arról fogunk pár szót sóáni.

kik tulajsgízott reményeket tápláltak kölkben, igen természetesen, család-tak süncsenek megelégedve. Az elégtelen sorába tartoznak továbbá azok, kik roányukat veszítették az iránt, hogy a ratio utait meggyengíthessék. Vannak olyan is, kik azzal hiszik bebizonyíthatni függenségeket, ha a criticusok és elégedetkedők táborához csatlakoznak. Ezekhez jutnak még a specialis érdekek hóse, k az extra wurstokat szokták támogatni minden körülmények közt, ha mindjárt akormányzat egyes ágai rovására is. i azonban sem a ministeriumtól,

sem a parlamenttől nem kívánunk lehetetlenséget, azokat, a mik történtek, nem az abszolút jó szempontjából vesszük bírálatalá, hanem a meglévő körülményekkel transigálva azokhoz mérve vesszük tekintetbe mindazt, a mi eddigelő kormányzatunk különböző ágai reformjaira, pénzügyeink rendezésére és az Ausztriával kötendő kereskedelmi szerződésre vonatkozólag történt.

Ezen alaplól indulva ki, igen természetesen, hogy mi, ha a lefolyt cycilus alatt hozott törvénycikkeket nem is tartjuk tökéleteseknek, de a történetek előnye előtt sem hunyjuk be szemünket s ennél fogva egy hisszük, hogy kormányzatunk reorganisatiojára nézve a törvényhatóságok önkormányzatának szervezése, s azok területi kikerekítése által egy célszerű és biztos alap van letéve a hozott t. cikkekben. Pénzügyeink rendezésére nézve igaz, hogy már kevesebb történt, de e részben látható eredményt alig is várhatunk, mi előtt közigazgatásunk, igazságszolgáltatásunk teljesen rendezve és olcsábbá tere nem lesz. Azonban azt tagadni nem lehet, hogy mind a ministerium, mind a parlament egész elszántsággal lépett a takarékoság ösvényére s ez által már is emelkedett hitelünk, s a mely nemzet egyszer hitelét megszilárdította, az lépcsőnként emelkedni fog anyagilag is.

Az Ausztriával kötendő kereskedelmi szerződésre nézve is meg vannak alapítva, az alapelvek s mi meg vagyunk győződve, hogy a megállapított elveken haladva, a részletek formulázása alkalmával, az eddigelő tetemesen kedvezőbb anyagi helyzetbe jutunk.

A mi már a bank kérdését illeti, e részben is történetek lépések s jogilag semmi akadály nem forog fenn s nézetünk szerint mihelytt hitelünk meg lesz alapítva, nem fognak a bécsi pénzemberek borsot törni az orruk alá.

Rövidbe foglalva nézetünk szerint, ha nem is történt meg minden, a mit óhajtottunk, s nem minden, részben egy, a hogy óhajtottuk, de haladás minden irányban mutatkozik s ha a ministerium annyi tevékenységet fejt ki a hozott törvények életbeléptetése körül, a mekkorát eddig kifejtett a reform t. cikkek keresztülvitelében s ha különösen a nemzet többsége támogatni fogja a reformok életbeléptetését, kétségen kívül túl estünk a kezdet nehézségein.

Eddig hol Bécs, hol Budapest felé fordulva vártuk az események fejlődését, de ma már a ministerium és különösen a nemzet lépéseitől várjuk új intézményeink szerencsés fejlődését.

teszel, mert ez, mely rajtad van, merő piszok. Csak most vettem észre, hogy ő maga is ünneplő ruháját öltö fel, hogy illően fogadja új barátját.

Néhány perc múlva csakugyan megérkezett a grófnő, nőm magunkra hagyott, magával vive a kis leányt; s Nives asszony tudomra adá, hogy mostohaleányát látták egy magas, nagyon szőke fiatal ember karján belépni egy szállodába. Az, ki erről engem tudósított, szólt végzetül Nives asszony, azt hiszi, hogy Mari jelenben is még ott tartózkodik; mindenesetre meg fogom tudni hova ment, midőn elhagyta e szállodát, melyet határozottan nem is jelölt meg a tudósító. Azt már látom, hogy az illetők félnek veszélynek tenni ki magukat s valamely botrányba belebonyolulni.

Magamnak kell kifürkészmem a valódi tényállást. Majd én tenni fogok, meglepem Marit, hitelesen bebizonyítom rossz magaviseletét s diadallal, a világ szeme láttára fogom őt viszhelyezni a zárdába.

— Tehát ajtóból akar berontani a házba? Akkor nincs többé szó kiegyezkedésről, akkor grófné semmi engedményekre se számíthat mostohaleánya részéről; megmondtam a multkor is s most ismétlem, hogy az ilyenü rossz magaviselet nem vonhat vagyöntuli megfosztást maga után.

— Mihelyt kitudom titkát és rejtekhelyét Mainak, ide hozom őt, ön eleibe ügyvéd ur s akkor ön fogja meghatározni hallgatásomra nézve a feltételeket.

— **A képviselőház** június 20-iki ülésében kihirdetettvén az osztrák-magyar monarchia és Havaii szigetek királysága közt kötött barátsági, kereskedelmi és hajózási szerződésről; a záloglevelek biztosításáról; a némely törvényhatóság területének szabályozásáról és az ezzel kapcsolatos intézkedésekről; a Brassó-Tömös határszéli vasut kiépítésére szükséges póthitelről; a temesvár-orsovai vasut engedélyokmányának részbeni módosításáról szóló szentesített törvénycikkeket, felolvastatt a következő királyi leiratt:

„Mi első Ferencz József isten kegyelméből ausztriai császár, Csehország királya és Magyarország ap. királya. Hü Magyarországunk és társországi zászlósainak, egyházi és világi főrendinek és képviselőinek, kik az általunk 1876. évi aug. hó 28-ára Budapest fővárosunkba összehívott országgyűlésen egybegyűlvék, királyi üdvözlétünket. Kedvelthiveink! Magyar miniszteriumunk előterjesztésére a jelen országgyűlés üléseit f. hó 20 napjától f. évi szept. 28-ik napjáig ezennap elnapoltnak nyilvánítiuk. Kikhez egybíránt királyi kegyelmünkkel állandóan maradunk.

Kelt Bécsben stb.

Ferencz József.
Tisza Kálmán.

Elnök: A felolvastott kegyelmes királyi leirat értelmében gyűléseinket ezennap elnapoltnaknak jelentem ki. Midőn most a ház tagjai hosszas, fárasztó és mint Isten után reménytem, sikeres munkálkodásuk után családjuk körébe, házi tűzhelyeikhez visszatérendnek, részemről mindnyájuknak állandó egészséget, békés nyugalmat, teljes megelégedést kívánok, (Éljenzés) a szerencsés viszonylítás reményében, magamat kegyes hajlamaikba továbbra is ajánlom. (Éljenzés.)

Gorove István: Tisztelt ház! Az elnök urnak hozzánk intézett bucsu szavait nem lehet visszhang nélkül hagynunk. Azt hiszem, mindnyájunk érületének adok kifejezést, midőn legőszintébb s legmelegebb köszönetünket fejezem ki azon sok munkát igénylő működésért, melylyel tanácskozásainkat a legnagyobb tapintattal vezérelte. Kérjük a t. elnök urat, hogy tartson bennünket — értem a t. képviselőket — ezután is szíves emlékeztetésben és indulataiban. (Éljenk éljenzés.)

Ezzel az ülés véget ért.

— **A felsőház** f. hó 10-iki ülésében szintén kihirdetették a fennebb említett tvickek és felolvastatt a fennebbi kir. kézirat; ezt megelőzőleg jelenti az elnök, hogy ifj. Vay Miklós báró választott meg a függő államadósságok ellenőrzésére kiküldött országos bizottságba. Ezzel a főrendek is befejezték üléséseiket.

Ha bizonyos lettem volna abban, hogy Nives kisasszony, a zárdából kijöve, mielőtt Emiliához menekült volna, nem tett valóban sélát Jakabbal Páris utcáin akár mulatságból, akár hogy valakitől tanácsot kérjen ügyére nézve, még én sürgettem volna a mostohaanya elutasását. Azon idő, mit arra veszteget, hogy ott keresse Mari kisasszonyt, hol nincsen, csak nyereség leandott volna a Vignollette lakóra nézve; de azon esetben, ha e párisi út az Emilia tudtán kívül megtörténék, Nives asszony még nyomára jöhetne a szőkevénynek s rendőrség segítségével felfedezhetné a valódi tényállást. Ezért még egyszer türelmet s higgadt megfontolást ajánlottam vendégemnek. Azonban Nives asszony szilárdan állt azon határozata mellett, hogy utazik s elbucsuza tölem azt monda, hogy Marit tévelygéseit közepette lépni meg, volna reá nézve a legüdvösebb. Ámbár vendégem szóval sem említé, de látni való volt, hogy másokkal is értekezett már s fogadott el másfól tanácsot; ügyére nézve és hogy könnyű volt neki oly egyénekre akadni, kik hajlandók voltak hizelegni neki s osztani nézetét. Ügye mind hova tovább ellenszenvesebbé kezdett válni előttem s mind nagyobb elidegenedést kezdtem érezni e nő irányában.

Csak a kert ajtóját kísértem el. Egy másik védenzem várt reám szobámban, s egész ebéd idejéig el voltam foglalva.

(Folyt. köv.)

— **Gr. Andrássy Gyula** közös külügyminiszter ur ideiglenesen átvette a közös pénzügyek vezetését is; meddig tart ez ideiglenesség, írja az „Ellenőr”, rövidebb ideig-e, vagy a közös pénzügyminiszteri szék eltörlését vonja maga után, mit mind nálunk, mind oda át sokan óhajtanak, — azt a távirat nem érinti.

— **A közvéleményt** még mindig a konstantinápolyi gyilkosságok foglalkoztatják első sorban. Az angol alsóház pénteki ülésében Bright képviselő kérdezte a kormánytól, hogy van-e tudomása a történetekről és okairól? Ezen kérdésre Disraeli ezeket felelte: „A hozzánk jutott információk szerint az iszonyu tett kétségtelennak látszik. Azt állítják, hogy az, a seraskir Hussein Avni basa elleni magánboszúrból követtetett el, a ki annak első áldozata volt. De lehetetlen oly merésznek lennem, hogy a tett igazi indokairól véleményt mondjak a háznak. Mihelyt valami hiteles jellegű értesítést kapok, nem fogom elmulasztani, hogy az első alkalmat megragadjam jelentést tenni a háznak.” Mint ebből látszik, az angol kormány a hir első vételekor maga is azt hitte, hogy a merénylet idegen befolyás műve. Orosz és német körökben Midhad pasát tartják a minisztergyilkosság értelmi bünszerzőjének és ez árt a török kormány, illetőleg Törökország érdekében. Oroszország ép egy fegyverkezik, mint Anglia. Hogy orosz diplomatiai körökben igyekeznek Mithadra hárítani a gyanut a gyilkosságra vonatkozólag, az egészen megfelel az orosz intencióknak, melyek célja minél feketébb színben tüntetni föl az új török kormányt s illetőleg annak egyik tagját: Mithadot, ki első sorban hozta létre a trónválást és okozott ez által nagy vereséget az orosz diplomatának.

Magyar lapok szemléje.

A „Nemzeti Hirlap” az egységes vasuti törvény meghozatalát nagyon szükségesnek tartja, egy azonban, hogy e vasuti törvényjavaslatnak általánosnak kell lennie, azaz olyannak, mely ne csak a vasutak engedélyezésére és építésére, de különösen üzletére is vonatkozzék. Nem is akar letenni egyelőre a reményről, hogy ez tényleg így is lesz. Mert hiszen egyáltalán nem tehető fel, hogy eziránt készítettén a javaslat, szemébe ne ötlött volna a kormánynak a szükség: a vasutak üzletét is szabályozni általános érvényű törvénnyel, kivált most, a mikor a tarifák kérdése méltó aggodalomban és zavarban tartja nemcsak a legközelebből érdekelte szállító közönséget, hanem egyáltalán az egész országot.

A „Hon” végig tekintve az új törvények során, azt találja, hogy azok közül több a

Egy moldovai magyar-csángó

romai cath. lelkes levele egy Bukarestben lakó hazánkfűhoz.

1864. máj. 5.

Igen tisztelt nemzetrokon!

April 30-ikán költ becses levelét hiba nélkül átvettem, melyből meglegelőg árttettem a jó lelki U. urnak Bákóbul eltávoztát; én ugyan ez évben betegeskedésem és bokrosfoglalkozásaim miatt Bákóban nem járván, mitsem tudtam drága emberünk eltávozásáról: de ha Románia fővárosában jobb sorsnak örvendhet, adgya a jó Isten, hogy számos évek folytán élvezhesse a földi jótét kellemeit baráti s rokonai körében! Hasonló jó kívánságot nyilvánítom igaz szívemből Kedves T. urnak is Családja s hozzá tartozóival egyben! Meglepő volt előttem a legszentebb irányú felszólítása, mire igen igen sajnálom, hogy következő alapos okaim miatt nemmel kell felelnem: 1-ső Szeimeim főnyének hanyatlása, mi ez évben egészen elkedvetlenített: mert szemüveg nélkül főképp északán nem olvashatok, mi reám nézve nagy hátrány, mert eddigelő a mit napnál végebe nem vihettem éjjen, át kedvemre pótolhattam és jelenen szent beszédeimet is miket eddig lélekszerint kidolgozva és leírva mondtam a néphez, csak némely rövid pontokba vázolvá mondhatom s így a meddig csak lehet erős szándékom e nyomorult nép közt az Istenigét hirdetni. 2-ik ok bizalommal nyilvánítva az, hogy 25 év lefolyta alatt, mióta e

gyakorlati bajokon segíteni fog, de az is bizonyos, hogy még igen sok teendő vár e téren egy a kormányra, mint a törvényhozásra. Elismeri, hogy az általános szervezkedés s az eddigi törvényhozási működés kimeríté és még sokáig nagyműrben veszi igénybe a kormány erejét, figyelmét, de az is tagadhatlan, hogy ezentul már sokkal többet várunk és kell várunk e tekintetben tőle, ugy saját, mint az ország érdekében. Mert meg lehet győződve a Tisza-cabinet, hogy ha erélye által az aprócseprő lapoknak, ha nem is egészen, de csak egy nagyjában véget vet, akkor többet tett az ország felvirágzására és saját reputatioja emelésére, mint bármely más nagy törvényhozási aktiaval.

A „Pesti Napló” azt hiszi, Oroszországgal karöltve háborút folytatni Törökország ellen, hogy tartományain a czárral osztozzunk, nekünk nem lehet. Az osztrák németek és a magyarok egyaránt elleneznének egy ily háborút s nem kölcsönöznek ahhoz támogatásukat a kormányoknak. Egy alkotmányos országban, hol a pénz felett az országgyűlések rendelkeznek, ily tényezővel is számolnia kell! Sándor czárnak, mielőtt Reichstadtban fejedelmünknek ajánlatot tenne egy közös keleti actiora nézve. Tehát háborút Oroszország Törökországgal csak Ausztria-Magyarország nélkül kezdet és folytathat. Hogy e háboru esetén, maradna és maradhatalna-e semleges, vagy hol és mi célból keresne magának szövetséges társakat, ezek oly kérdések, melyek napirenden ugyan még nincsenek, de melyek felett gondolkozni azért még sem fölösleges.

A „Kelet Népe” szerint a viszonyok végzetlenül bonyolódottá teszik a keleti kérdést, épen miránk nézve. Oly megoldást, mely magasabb célokra való tekintettel kielégeljen Angolországot, mint legalább részleges siker kielégítő Oroszországot, mint pozitív vívmány öröme ragadná Szerbiát, mint aránylag kis áldozat a porta által is el volna fogadható, a mi szempontunkból komoly kifogás alá esnék. Ha van tehát állam, melyet a Szerb események fejlődése érikel, ugy az a miénk; ha van külügyminister, kinek hivatala a fejlődésre befolyást gyakorolni, ugy az gr. Andrássy. S a gróf feladatának teljesítése annál nehezebb, minthogy e kérdésben, bár nem szemben magával, de maga mellett sem találja Angolországot.

Szász lapok szemléje.

A „Kronstädter Zeitung” f. hó 15-i számában Bauszern Guidónak, a hirdett medgyesi szász képviselőnek választóíhoz intézett nyílt leveléből közöl egy részt, mely a Magyarország és Ausztria között kötendő új vám- és kereskedelmi szerződésre vonatkozik. Az ultra-

honban működöm, mindenfelé megtettem a mi csekély egyéniségemből telhető volt, de a törekvést semmi eredmény nem követte, sőt nem ok nélkül mondhatom a közügy érdekünkben mindig jobban siet alkonyához: különben ha hiteles és okzerű adatokat óhajtat a kívánt ügyben, e nép multja és jelenjéről szerejni, utalom kegyedet Jerney János utazására, mely 1851-ben Budán látott világot két 4-vedrét kötetben, az-oltti változások pedig emezeket folytán könnyen értelmezhetők, ámbár azolta már sok adatok másképp állnak. Egyházi Névkönyvvel pedig nem szolgálhatok, minthogy eféle 1853-tól itt nem látott világot s ugy hiszem nem is fog hamarjában ilyes mi megjelenni. Bizony bizony sajnos e népnek a Nemzettől elszakadása: anánálkább, minthogy jövőjére semmi kilátás nincsen, nehezen is remélhető. Sajnálom, hogy hit közönségünket lebentni előmbé, mi a közjóra épen semmi akadály, sőt inkább hasznos mint a Nemzetek apostola is tanította, egyb-aránt a kölcsönös szeretet kapcsolai ölelnék mindnyájunkat Jézusban, in dubiis libertas, in omnibus Charitas szent Pál szavai.

Köszönöm a szép lelkesítést: de tesszen őszinte nyilatkozatomat épen ugy magyarázni, a mint saját véleményem szerint szollottam, én szerzetes hitszolgá levén, az is a legalázatosabb Szeráf sz. Ferencz szabályzat követő épen semmit sem adok a világi Névdicsre: azonban oly balgatag lenni mégsem kívántam soha, hogy semmit se tegyek, sőt inkább a legnagyobb elszántsággal áldozom fel életemet minden viszonyok és le nem írható kedvetlenségek között

nationalista képviselő e sorában nem nyilatkozik, — mint ez circumspectus jelleméhez illik, — határozottan sem a Tisza-kabinet által javasolt kiegyezés mellett, sem ellene, hanem e helyett a mellett kardoskodik, hogy Magyar-szágnak és Ausztriának a fennforgó kérdést akár hogyan, de véglegesen meg kell oldania, még pedig a realunio szellemében. Denique a kedves atyafiakból még nem vészett ki a „Gesammt-Monarchia“, még pedig a német „Gesammt-Monarchia“ iránti meleg óhaj és vágy!

De hallgassuk Guido von Bausnern urat. „Bármennyire eltérőleg fogják is fel, — így szól nevezett képviselő — politikai pártjaink az új kiegyezést, abban az egyben mégis találkoznak, hogy t. i. az nem kielégítő; s még azok is, kik elfogadják, korántsem az elterjedmény fölötti megelégedésből teszik azt; hanem mivel azt hiszik, hogy hazánk e kérdésben Ausztriával szemben kényszerhelyzetben van.

S e kényszerhelyzetet tagadni, annyira lenne, mint feloldozás nélkül cselekedni.

A Magyarország és Ausztria között fölmert emez egyenlenségeknek alapoka az 1867-i kiegyezésnek pénzügyi részében rejlik. Az 1867-i kiegyezés, Bausnern szerint szabályozta ugyan a monarchia két állama közötti politikai és államjogi viszonyt, de a pénzügyi kérdésben egy nagy hibát követett el. Ugyanis, míg az 1867-i kiegyezés a törvényhozói hatáskörrel felruházott (?) delegatiónk intézménye által Magyarország és Ausztria között némileg realuniót teremtett, addig a pénzügyi kérdést a tiszta personalunio értelmében oldotta meg; mintha bizony a monarchia két állama gazdaságilag nem épen úgy egymásra lenne utalva, mint politikailag, s mintha bizony a két állam pénzügyi és politikai érdekei épen „semmi organikus összeköttetésben nem állának egymással! Államjogilag kimondtuk a változhatatlan axiomát, hogy a magyar-osztrák monarchia kifelé egységes, befelé oszthatatlan és szétválaszthatatlan birodalmat képez (az utóbbit bizony nem mondtuk ki Szerk.) ellenben pénzügyileg és nemzetgazdaságilag egy mindkét részről felmondható vám- és kereskedelmi szerződést kötöttünk, mely nemzetközi jellegűnek fogva egészen hasonló a Porosz- és Franciaország között 1862-ben kötöttéhez. (De bizony nagyon is nem hasonló, mert a porosz-francia szerződés nem kötött ki egységes vám- és fogyasztási területet s nem kötött ki egyetlen törvényhozási elveket az indirekt adó-törvényhozáshoz! Szerk.)

Bausnern ur úgy találja, hogy ha a monarchia fenállását óhajtja Magyarország — pedig saját érdekében ezt kell akarnia — akkor a pénzügyi és nemzetgazdasági kérdéseket is nem szabad tíz év múlva felbontható szerződéssel, hanem végleges egyezményben szabályozni, még pedig a realunio alapján, mert szerinte bármily végleges megoldás idősebb az ideiglenes, 10 évenként meg-megújítandó alkudoásoknál, miután ez utóbbira is a két állam közötti politikai kapcsolat meglazítására, sőt felbontására fogva vezetni.

S ezért nem érti, hogy azok, kik a szorinte realuniót képező politikai és államjogi kapcsolatokat Magyarország érdekében fenntartandónak akarják, hogyan elemezhetik a pénzügyi és nemzetgazdasági kérdésekben a végleges megoldást s hogyan akarhatják a mai felmondáshoz kötött ideiglenes állapotot fenntartani?!

A Jézus igazságának hirdetéséért, nem földi jutalmat igényelve érette, hanem az örökkévalóság boldogságát reményelve.

Vegye ezennel forró üdvözetemet és nyilvánítsa kérem azt N. urnak is drága nevével, legyenek boldogok az életben s a jövőben is e legistább óhajom, aki vagyok teljes tisztelettel a

T. urnak
K. a Milkotuli Romániában
Május 5-én 1864.

mindenkor alázatos szolgálja,
N. N. minorita.

N. urnak izenem ha nem tudná, hogy Kozma is úgy járt Gorzafalán mint Strauss Bákóba és Ákátz a hegyen tull, rám se vár kedvezőbb sors: de én hideg vérrrel nevetem az aféle valóban bosszantó eseményeket, sőt ezekért kell remélnünk a hervadtalan jutalmat így nevet engem hajdoni társom Tóth, kit úgy hiszem személyesen ismer, de én még csak tőrök Jézusért a mig elkergetnek. Azután ugyis mindenki tudja, hogy itt többé nyelünkön az Evangelium nem hangzik, adná Isten hogy a keserű jóslatom ne valósuljon, de bizony nincs másképpen a dolog. Teljes bizalommal kérem nememről a legmélyebben halgatni: mert a keresztényi ildomoság parancsolja, hogy magunkat szantszándékkal üldözésnek ki ne tegyük; még egyszer kérem a hallgatásra —

Író nevét ma sem hozom a nyilvánosság elé, de levélét az egy érdekében tovább el nem titkolhattuk. Szórol szóra írtuk le, és a helyes írási hibákat is meghagytuk. Mondjon azután a „Gazetta Transilvania“ erre Cadentiát!!

Ennyit elégnék tartottunk a megyesi képviselő okoskodásából olvasóinkkal megismertetni. Ebből is eléggé láthatólag kilóg a lólab, mely magyar állampolgárisága dacára is a realunio szellemében örökre oda akarú dobni Magyarországot összes pénzügyi és nemzetgazdasági érdekeit a telhetetlen, a miénkkel e téren homlokegyenest ellentétes, sőt kiegyezhetetlen osztrák érdekeknek zsákmányaul.

KÜLFÖLD

Kolozsvár, 1876. jun. 22.

Muktár pasa, mint Belgrádból jelentik, 18,000 emberrel elhagyta Hercegovinát s Szerajevo felé indult. (Ez volna tehát az az expedíció, melynek célját, mint jelentették, titkon tartják.) Innen fog Zvornikba, hol 3000 főnyi helyőrség van, segítséget küldeni. — Ugyan-onnan jelentik, hogy Jovanovic Milutin az ujonnan kinevezett hadosztály parancsnok, Krupijában igen harcias beszédet tartott a tiszteteknek, melyet e szavakkal végzett: „Éljen Obrenovic Milán, szerbek királya, éljen a szerb hadsereg, a szerb szabadság!“

Sziszekből jelentik, hogy 20,000 jelenleg a végvidéken tartozkodó bosnyákok legközelebb Belovárba s Pozsegába fognak internáltatni, és pedig 1500-ával. Ivanovics orosz emissariust, kevéssel a zimonyi gözös elindulása előtt Sziszeken elfogták s fontos iratokat vettek el tőle. Csak hogy már egyszer alulról is hallani valamit, a mi rendben van.

A stambuli helyőrségben mint Konstantinápolyból írják, feltűnő forrongás észlelhető. A gárdánál az elégtelenség jelei mind egyre feltűnőbbé lesznek. A gárda alatti vezényletet Abdul Aziz trónvesztéséig a szultán fia Juszufl Izzedin bírta, ki Muszir (tábornagy) rangot viselt. Őt tartják az Ozman ház legtehetségesebb tagjának.

A gárda legnagyobb része a trón-változás alkalmával igen dacosan viselte magát, de a legcsökönyösebb gárdisták sem mertek Hussein Avni basa hadügyrel kikötöni, mert ezen erőyes férfinak a tisztikarban sok barátja volt. Ő rendelte el azt is, hogy a gárdaezredek Boszniába küldessenek a felkelők ellen. De a gárda-legénység nem akarja elhagyni Stambult, hol legalább ellátásuk jó; mert tudják, hogy a táborban álló csapatok mindenben szűkölködnek.

Az új kormány ezen mozgósítási parancsot meg akarja ujtani; ennek már csak hite is forrongásba hozta a gárdát. Hussein Avni, ki még birt velők, nincs többé, most tehát engedetlenségük nyíltan mutatkozik. — A gárdaezredek körül csoportosulnak mindazon elemek, melyek ellenforradalmat akarnak indítani a jelen kormány ellen a czélből, hogy Juszufl Izzedin-t trónra emeljék.

A kormány csak a főváros lakosság egy részére és a tengerészreke számíthat. Ma minden attól függ, hogy sikerül-e a kormánynak a gárdaezredek a fővárosból eltávolítani, illetőleg a harcztérre szállíttatni?

Egyetlenegy hibás lépés kockázathat mindent, s végtelen bonyodalmakat idézhet elő. Midhat-basamintantokrata kormányoz. *Első tette az volt, hogy egy köriratot bocsátott ki, melyben az Andrássy-féle reformjavajzást elutasítja, azt a török engedelmeinek által superálnak mondja, és az osztrák-magyar kormány magatartását élesen bírálja.* Ezen körirat valószínűleg már legközelebb nyilvánosságra fog jutni.

BELFÖLD.

Aranyosszék, 1876. június 20-án.

(Bizottsági közgyűlés)

Aranyosszék képviselő bizottsága tegnap tartá meg nyári rendes közgyűlést Felvinczén, melyre a bizottsági tagok — dacára a szorgos mezei munkáidnek — meglehetősen számban se-reglettek össze.

A gyűlés pontban 10. órakor vévén kezdetét, a mikor is alkirálybíró által felkért küldöttség élén köztiszteletben és szeretetben álló Méltóságos báró főkirálybírák a küldöttség élén a gyűlésben szünni nem akaró eljenzések közt megjelenvén, elnöki székét elfoglalva, a gyűlést következő szép és mindnyájunkat megragadó beszéddel nyitotta meg:

„Tisztelt közgyűlés!

Üdvözlöm e tisztelt közgyűlésnek itten megjelent tagjait. Azon szép egyetértés, mely a tisztelt közgyűlés tagjai között létezik, azon bizalom, a melylyel a közgyűlési tagok egymás iránt viseltetnek, azon erkölcsi támogatás melyben közigazgatási közegeink Aranyosszék összes értelmisége által részesítettnek, közgyűléseinket valódi csodálatos családi ünnepekké varázsolják.

Hivataloskodásom egész ideje alatt nem telt el Aranyosszéknek közgyűlésén egy keserű nyilatkozat, egy sértő szó.

Aranyosszék közgyűlésén azóta, mióta a főkirálybírói teendőkkel lettem megbízva, egyetlen fogymli úgy sem fordult elő, mi arról tanusodik, miszerint Aranyosszékben a közigazgatás közegeitől nem kívánnak lehetlent;

hogy a közigazgatási közegek kellő képességgel és kötelességérzettel bírnak, hogy Ns. Aranyosszék népének politikai magatartása nyugott, hogy Aranyosszék területén a politikai pártoskodás és az azzal járó szenvedélyességek nincsenek napirenden.

Ezen nyilatkozattal tartoztam az igazságnak és ns. Aranyosszék lakóinak vallás és nemzetiiségi különbség nélkül, óhajtom, hogy ns. Aranyosszékben az egyetértés legyen örök életű, mint a hit — legyen erős és áldozatkész mint a meggyőződés és legyen türelmes mint a valódi műveltség!“

Következett azután a szék állapotáról részletesen szerkesztett talpraesett és közhe-lyesséssel fogadott alkirálybírói jelentés, mely a szék állapotokat élethűn előtünteti. Különös öröme szolgált a közgyűlésnek, hogy mind a közigazgatás, mind az árva-ügyek pontossággal vezetettek és hátralékok nincsenek.

Ezután az időközben leérkezett szentesített törvények lettek felolvasva.

Már most felolvastattak a következő miniszteri leiratok u. m. a) pénzügyminiszter ur ő nagyméltóságának azon leirata, melyben felmerült kételyek eloszlátása tekintetéből tudatja hogy a fegyvertartathatási engedélyek bélyeg-illeték alá nem esnek, b) bel- és igazságügy miniszter ur ő nagyméltóságának az első folyadása kir. bíróságok újabb szervezésére vonatkozó szabályrendelete, c) igazságügy miniszter ur ő nagyméltóságának egy adatott felterjesztés folytán azon válasz-irata, miszerint a felvinczi királyi járásbírósnak telekkönyvi ügyekben bírói hatáskörrel leendő felruházására irányzott kérés nem volt teljesíthető, d) pénzügyminiszter ur ő nagyméltóságának egy szintén adatott felirat folytán leérkezett azon válasz-irata, miszerint az Aranyosszéki községekben a kincstár számai dohánytermelést ez uttal nem engedheti meg.

Ezen leiratok tudomásul vétettek, s a dohány-termelhetésre nézve, meghatározatott, miszerint indokolt feltérjesztésben újból kéréssek fel pénzügyminiszter ur ő nagyméltóságára, hogy az aranyosszéki községeknek a kincstár számai dohánytermelést jövőre engedje meg.

A szék majorsági, közigazgatási letétele, büntetési s. t. b. pénzalapjairól az 1875-ik évről szerkesztett számadások felülvizsgálatán, azok dícséretes pontossággal vezetetteknek és észrevétel nélkülieknek találtak, — minnek következtében meghatározatott, hogy a pénztárnokság a számadások terhe alól a szokott fenntartások mellett mentessék fel.

Aranyosszék árvaszékeinek átirata, melyben kéri, hogy az árvák és gondnokság alattiak vagyona kifizetésére kiszállított bizottság ezekben véghezvitt munkálata alkalmával eltöltött napokra jutalomdíjban részesíttessék. Jutalomdíjban részesíttetése meghatározatott.

Olvasottat Győrmege közönségének átirata, mely mellett közölte a hagyatéki osztályteleknek a kir. közjegyzők kezeiből vissza a bíróságok hatáskörébe leendő vitele iránt a főméltóság m. kir. belügyminisiterumhoz intézett leiratát, pártolást végett. A felirat pártolatott s ez ügyben hasonszellemű feliratnak felterjesztése határozatott.

Olvasottat Alsófehérmegye közönségének a szék közönségéhez intézett azon átirata, a melyben tudatja, miszerint az Ar. Rákos, Czegez, Hidason át és Csákö községe felett az Oláh lapádi határon keresztül a Nagy Enyedre vezető államúttal összekötni s következőleg kiépíteni czélbavett új és azon megye Oláh Lapád községe határán keresztül vonuló útnak kiépítése tárgyában, melyben tudatja, miszerint a területén eső útrésznek fele részét kiépített s felkéri ezen szék törvényhatóságát — hogy a már fele részit Aranyosszék közmunka erejével építtette ki most egyszer s mindenkorra, — az út fenntartását jövőre magára vállalván.

Ezen átirat következtében, tekintettel azon körülményre, hogy az idei közmunka-erő a jelen évre az útvonalok karban tartására már beosztatott, — mégis meghatározatott, illetőleg megbízott alkirálybíró úr, hogy a menyire lehetséges lesz az idei közmunkaerőből, a jelzett útvonal kiépítésére közmunka-erőt fordítson.

Ezeket kivül volt még néhány csekély pontossággal bíró átirat, melyek azonban csak tudomásul vétettek.

Ezek után főkirálybíró úr ő méltósága meleg szavakkal fejezi ki a jelenvolt tagoknak elismerését azíránt, hogy a tanácskozásban a gyűlés méltóságához képest szép magatartással, higgadt komolysággal és megnyugvással résztvettek, mondván miként családi ünnepeknak tekintti azt, mikor Aranyosszéknek közgyűlésén kell elnökölnie, mely után a közgyűlés kitűnő hangulatban oszlott el.

Ezek után következett aztán a felvinczi nagy vendéglőben rendezett díszes s kitűnő kedélyű ebéd, melyben a jelenvoltak közül számosan részt vettek.

A pohárköszöntők sorát főkirálybíró úr önméltóságára kezdette meg, meleg szavakkal éltette királyunk ő felségét — felséges királyunkat s fenséges gyermekeiket.

Ezután nyomban a minden szép és jó

íránt melegen érdeklődő s ezen szék fiainak ma is édes emlékében élő volt, s most Maros-szék főkirálybírája Beldi Gergely úr ő maga: üritett poharat főkirálybíráknak önmagáért: önmaga viszont Beldi Gergely úr önmagáért, alkirálybíró az összes minisiteriumért, főjegyző a mlgs. báró főkirálybíróért. Egy tisztviselő gr. Mikó Imre önméltóságáért, mely után a pohárköszöntések sora megindult s volt aztán pohárköszöntő quantum satis.

A kitűnő kedély emelésére részben a felvinczi postamester Kovács János ur pinceszéjéből kiszolgáltattott kitűnő és eléggé nem dicserhető mult évi bor, részben pedig a vécsi tilinkós zenekara volt befolyással, úgy annyira, hogy a kedélyes ebéd delután 5 órakor ért véget.

Egy jelenvolt.

Az erd. ev. ref. egyházke- rület idei közgyűlése, Nagy-Enyeden.

(Vége.)

Leörlöttük továbbá az ig. tanács javaslatát a néptanítói övezgy-árvai kegyév megszűntetését illetőleg (az állami nyugdíj-törvény gondoskodván néptanítóinkról, a közgyűlés legfőbb egy feléig, de mindenesetre csak addig hagyván meg a tanítók övezgyét és árváit a javadalom élvezetében, míg új tanító lép az állomásra.)

Kutyafutásban megállapítottuk az 1876. évi költségvetést, épen csak arra levén időt, hogy Pogány Györgynek és Dr. Kovács Ödönnek még egyszer hálás köszönetet szavazzunk igazgató tanácsosi egy évi tiszteletdíjuknak még 1873-ban történt visszajárandókozásáért. Pogány György egy évi tanácsoskodása után kiválasztott s így adományára rég lejárt, de az idei költségvetésben, mint külön kezelt s rendelkezés alatt nem álló összeg, nem is szerepelt, ő tehát most időszerűnek tartá adománya fölemlítését s mi meg is köszöntük, a mint illik, jegyzőkönyvileg, már talán harmadszor. Dr. Kovács Ödön ugyan ma is ig. tanácsos, de az adomány — mint utólag megmagyaráztatt — csak egy évi tiszteletdíjra volt érve s így a tiszteletdíj most megint rendes nyugtájára fizetetik ki. Benkő János úr már másiktól értelmelte az 1873-diki följárlást, mert ő azóta folyton benhagyja tiszteletdíját s mint kijelenté majd megjelöli azt is, hogy mely czélra kívánja az ily felgyűlő összeget fordítani — míg Pogány György a házi pénztára, dr. Kovács Ödön a papi övezgyek és árvák javára utalványozta az egy évi adományt. Jegyzőkönyvileg örök hálát szavaztunk s evvel bevégeztük a költségvetés tárgyalását.

Igy mentünk keresztül az igazgató tanács több rendbeli javaslatán: az államegélyből a házi pénztár javára 1876-ban 7000 frt tökélsítését illetőleg meghallgattuk az egyházkerületi közpénztár kezelését, meg az ig. tanácsos évi működését megvizsgált bizottságok jelentését: a bukuresti egyházközséget püspöki vizsgálat alatti egyházzá alakítottuk; elfogadtuk az ig. tanács véleményét az egyházi hivatalnokok által az egyházi fekvőségekbe tett beruházások megtérítésére nézve; a behordás után eltávozó papnak vagy tanítónak az ősi határvetésből illető részét megállapítottuk; tudomásul vettük a püspöki, meg igazgató tanácsos évi jelentés átvizsgálására kiküldött bizottságok referatáit; a felirati, sérelmi bizottságok jelentését, a püspök által kezelt pénzekről való számadás felülvizsgálására, a testvér superintendenciák jegyzőkönyveinek átnézésére kiküldött bizottságok előterjesztését; elutasítottuk a kiküldött bizottságok jelentései alapján a benyújtott indítványokat, kérelmeket — de itt már átsaptunk a fennebb jelzett kategóriák másodikára, a személyi kérdésekre, melyekhez még néhány szintén személyi kérdés járulva: egyúttal egy külön tudósítás anyagát szolgáltatják.

Ezeket főnhagyom holnapra s a val be is rekeszttem aztán ez évi közgyűlésünk nevezetesebb mozzanatairól szóló referatámat.

A kolozsvári magyar királyi tudomány-egyetem tanrendje

az MDCCCLXXVI—VII. tanév 1-ös felére.

Tárgyak szerinti áttekintés.

III. A Bölcsészeti karban.

III. Történelmi és földrajzi előadások.

(Folytatás.)

34. Latin Palaeographia; h. 2 óra, csütörtök, szombat d. e. 9—10-ig. Földrajz, ny. r. tanár.

35. Ázsia talaj- és néprajzának kiválóbb részei; h. 5 óra, csütörtök kivételével minden nap d. e. 8—9-ig. Terner Adolf, ny. r. tanár, VIII. tanterem.

IV. Gyors írás.

36. A levelezési gyorsírás elemei; kezdők

számára, h. 3 óra, később meghatározandó időben. Putnoki Miklós, magán tan., XVI. tanterem.

37. A vita gyorsírás elmélete; haladók számára, h. 2 óra, később meghatározandó időben. Ugyanaz, ugyanott.

38. Utasítás a szak jelvények készítésére gyakorlati példákkal; haladók száma, h. 2 óra, később megh. időben. Ugyanaz, ugyanott.

IV. A mennyiségtan term. tudomány karban.

1. Algebra és geometria; szombat ki-vül minden nap déli 12—1-ig. Dr. Brassai Sámuel, ny. r. tan. X. tanterem.

2. Algebrai és geometriai gyakorlatok; csütörtök d. u. 5 órakor, szombat déli 12—1-ig. Ugyanaz, ugyanott.

3. Külzdeli hangulat alkalmassal az elemző mértanra; minden hét közön csütörtök kivételével d. e. 9—10-ig. D. Martin Lajos, ny. r. tan. X. tanterem.

4. Külzdeli egyenletek elméle; hétfő, szerda, szombat, d. u. 3—4-ig. Ugyanaz, ugyanott.

5. Gömb-csillagászat, tekettel a math. geographiára; kedden, csütörtökön és pénteken d. u. 3—4-ig. Ugyanaz, ugyanott.

6. Csillagászati gyakorlatok; műszerek kezelése, igazítása, felállítás, sat a menyire az időjárás megengedi naponként 2 órával beszámítandó. Ugyanaz, a csillagászatban.

7. Kísérleti természet. I. rész. Mechanika, hőtan és hangtan; csütörtök kivételével naponként 8—9-ig. Dr. Abt Antal, ny. r. tan. II-ik emelet. A természettani tanteremben.

8. Rezgés és hangtan; hétfő d. u. 3—4-ig. Csütörtökön d. e. 8—9-ig. Ugyanaz, ugyanott.

9. Természettani gyakorlatok hetenkint 4 órában, később meghatározandó időben. Ugyanaz, ugyanott.

(Vége kör.)

A „KELET“ magán-táirata.

Feladatott Budapesten június 22. 11 — p. d. e.

Érkezett, június 22. 12 óráig p. d. u.

Koller báró, közös hadügyminiszter ez állásától felmentetett és Byadigróf altábornagy nevezetett ki hadügyminis-terre.

Lőw kormány megbízata folytán az alvidékre utazott, hol a székben a felkelés érdekében nagy zgatások folynak.

Muhktár basa Niksicsbe ét.

NAPI HIREK.

Kolozsvár, 1876. június 22.

— Lapunk előfizet tisztelettel kérjük, hogy előfizetéseiket a jövő évnegyedig, illetőleg jövőre, mielőbb megújítani sziveskedjék, mert a kiadóhivatal kénytelen lesz késedelmeskedőnek a lap kildését a előfizetés lejártával megszüntetni.

Olvasóink tapasztalhatták, hogy a szerkesztőség nem kimél áldozat, újabb kitűnő erők szerződötése után, a lap tartalmasságának folytonos melesérese; a közönség eddig tanusított kötelező pártfogásától függ, hogy a megkezdett úton még itt se álljunk meg. Politikai elveink, a lap magatartása a régiek maradnak, de céljaink elérésére az eszközök javításában, nem ismerünk megállapodást.

A kiadóhivatal a lap kiltása és pontos szétküldése érdekében szintén mindent elkövet s így méltá kéri előfizetőinket is pontosságra, mivel a netaláni zavarok csakis ez utóbi hiányából keletkezhetnek.

— A helybeli tűzkárosultak javára tett újabb adakozások: Füz Dénésné sz. Lemberger, Hoffmann Louise s Orger és Schulcz Köszeghi Serafin urhölgye f. hó 11-én Vajda-Hunyadon a kolozsvári tűzkárosultak javára hangversenyt rendezvén, aak felyűlfezetésekkal együtt összesen 122 fr10 kr. eredményét hozzáad beküldeni sziveskedtek. Midőn e szép tényt köz tudomásra hozni etek, el nem mulaszthatom ugy a t. rendező hölgyeknek, mint a közreműködött t. műkedvőknek s ama vigasz lelkes közönségének az inségek nevében hálás köszönetet mondani. Gr. Bdi Ferenczné urhölgy ő méltósága 20 véka töröküzával kegyeskedett újabbban is járulni a annebbi célhoz. Ezen adomány pénzze tétete, s a bejött 18 frt fog a tűzkárosultak javá fordittatni. Fogadják ismételen nyilvánított meleg köszönetemet. Kolozsvárt, 1876. júni 21-én. Simon Elek, polgármester.

— A m. kir. pénzügyminiszter a kir. adófelügyelői intézmény szerzetében kir. adófelügyelői helyettesekké fogaluzói ranggal kinevezte: 1. Brassóba: Besse Sálór aradi m. k. számtisztet, és 2. Nagyszebenbe: Hosszu Gyula nagysomkúti m. k. adótiset, és pedig a II. fizetési osztályba sorozásza az utóbbit ideiglenes minőségben.

